

In een klein stadje aan de kust van Maine genoot Jack Reacher van de laatste zomerzon en begon toen, net als de vogels in de lucht boven zijn hoofd, aan de lange reis naar het zuiden. Dit keer niet in een rechte lijn langs de kust, bedacht hij. Niet net als de wielewaal en de gors, de phoebe, de zanger en de robijnkeelkolibrie. Hij koos voor een diagonale route in zuidwestelijke richting. Van het punt helemaal rechtsboven in het land naar het punt helemaal linksonder. Misschien wel via Syracuse en Cincinnati, en dan over St. Louis, Oklahoma City en Albuquerque naar San Diego. Daar zaten voor een man van de landmacht, wat Reacher nu eenmaal was, natuurlijk veel te veel mensen van de marine, maar afgezien daarvan was het een prima plek om een begin te maken met de overwintering.

Het zou een fantastische tocht worden, die Reacher al jaren niet meer had gemaakt. Hij keek ernaar uit.

Hij kwam niet ver.

Hij liep een kilometer langs de weg die van de kust het binnenland in voerde, installeerde zich toen aan de kant van een regionale weg en stak zijn duim omhoog. Hij was lang, bijna twee meter, zwaarbouwd, een en al botten en spieren en niet bepaald aantrekkelijk. Hij was nooit goedgekleed en zag er meestal een beetje onverzorgd uit. Op het eerste gezicht geen aangenaam gezelschap. Zoals altijd namen de meeste automobilisten gas terug om eens goed te kijken, en reden dan weer door. Het duurde veertig minuten tot de eerste auto kwam die bereid was hem een lift te geven. Het was een Subaru-stationwagen, een jaar oud, bestuurd door een man van middelbare leeftijd in een kakikleurige katoenen broek met een keurige vouw en een bijpassend kraakhelder kakikleurig shirt. Door zijn vrouw in de kleren gestoken, dacht Reacher. De man droeg een trouwring. Maar onder die keurige kleren zat het lichaam van iemand die met zijn handen de kost verdiende. Een brede nek en grote, rode knokkels. Iemand die een beetje tot zijn eigen verbazing en niet erg van harte was opgeklommen tot baas. Zo iemand die ooit is begonnen met

het graven van gaten voor hekpalen en uiteindelijk eigenaar wordt van een bedrijf in omheiningen.

Dat bleek een goede gok te zijn. In het gesprek werd al snel duidelijk dat de klauwhamer van zijn vader ooit zijn enige bezit was geweest en dat hij nu eigenaar was van een aannemersbedrijf en verantwoordelijk voor veertig werknemers en de dromen van tal van klanten die hun hoop op hem hadden gevestigd. Hij besloot zijn verhaal met een schouderophalen en een grimas die voor een deel voortkwamen uit de aangeboren bescheidenheid van een Yankee en voor een ander deel oprechte verbazing uitdrukten. Zoiets van: hoe is het mogelijk? Oog voor detail, dacht Reacher. Het was een slimme kerel, bekwaam, met verstand van zaken, vol principes en onwrikbare meningen. Zo was hij van mening dat je aan het einde van de zomer Route One en de 1-95 moest mijden en ervoor zorgen dat je zo snel mogelijk Maine uit kwam. Dat hield in dat je in zuidwestelijke richting over Route Two naar New Hampshire moest rijden, waar een klein eindje onder Berlin een stelsel van binnenwegen begon dat hen sneller dan langs welke andere weg ook naar Boston zou voeren. Daar ging de man namelijk naartoe om te vergaderen over marmeren aanrechtbladen. Dat vond Reacher prima. Boston zou ook een heel goed startpunt zijn voor de tocht naar het zuiden. Vandaar kon je in een rechte lijn naar Syracuse. En dan was het gemakkelijk om via Rochester, Buffalo en Cleveland in Cincinnati te komen. Misschien zou hij wel over Akron gaan, in Ohio. Reacher had wel in minder aantrekkelijke oorden vertoefd, vooral toen hij nog in het leger zat.

Ze haalden Boston niet.

De man werd mobiel gebeld toen ze bijna een uur onderweg waren over de bewuste binnenwegen in New Hampshire, die overigens helemaal voldeden aan het beeld dat de man ervan had geschetst. Reacher moest toegeven dat het plan van de man deugdelijk was. Het was doodstil op de weg. Geen opstoppen, geen vertragingen. Ze reden onbekommerd verder, honderd kilometer per uur, relaxed. Tot de telefoon ging. Hij was aangesloten op de radio. Op het display werd een naam weergegeven naast een miniatuurfotootje ter ondersteuning. In dit geval de foto van een man met een blozend gezicht die een bouwhelm op had en een klembord in zijn hand hield.

Een voorman in een bouwput. De man aan het stuur tikte op een knop en de ruis van een telefoonlijn klonk uit alle luidsprekers en vulde de auto alsof er een surround-soundinstallatie was aangelegd.

De man aan het stuur sprak in de richting van de deurpost van het voorportier: 'Ik wil alleen goed nieuws.'

Dat kreeg hij niet te horen. Er was iets met een inspecteur van gemeentelijk bouw- en woningtoezicht en een roestvrijstalen rookkanaal boven een open haard in een hal. Dat rookkanaal was goed geïsoleerd, precies volgens de regels, maar dat viel alleen maar aan te tonen door het metselwerk van de schoorsteen af te breken, dat op dat moment al tot de tweede verdieping reikte en bijna klaar was. De metselaars waren de komende week al weer inge-roosterd voor een andere klus. Een tweede optie was de op maat gemaakte walnoten betimmering in de eetkamer aan de andere kant van de schoorsteen er weer uit slopen of anders de palissander betimmering van de klerenkast op de verdieping erboven, een nog ingewikkelder klus. Maar waar het op neerkwam, was dat de inspecteur voet bij stuk hield en per se met eigen ogen de isolatie wilde inspecteren.

De man aan het stuur wierp een blik naar Reacher en vroeg: 'Welke inspecteur is het?'

'Die nieuwe,' zei de man aan de andere kant van de lijn.

'Weet hij dat hij een kalkoen krijgt met Thanksgiving?'

'Ik heb tegen hem gezegd dat we met z'n allen aan dezelfde kant staan.'

De man aan het stuur wierp opnieuw een blik naar Reacher, alsof hij om toestemming verzocht, of zijn verontschuldiging aanbood, of beide. Toen keek hij weer voor zich naar de weg en vroeg: 'Heb je hem geld geboden?'

'Vijfhonderd. Hij wilde het niet aannemen.'

Toen viel het signaal weg. Het geluid vervormde, als van een robot die in een zwembad valt, en daarna werd het stil. Op het display stond een melding dat de telefoon naar een signaal zocht.

De auto reed door.

'Waarom wil iemand een open haard in de hal?' vroeg Reacher.

'Het schept een uitnodigende sfeer,' zei de man aan het stuur.

'Ik geloof dat het vroeger juist de bedoeling had af te schrikken.'

Zoals een kampvuur bij de ingang van een grot dat de roofdieren op afstand moest houden.'

'Ik moet terug,' zei de man. 'Het spijt me.'

Hij remde af en zette de auto stil op het grind van de berm. De enige auto op een binnenweg. Geen ander verkeer. Op het display stond dat de telefoon nog steeds naar een signaal zocht.

'Ik moet je er hier helaas uitzetten,' zei de man. 'Is dat goed?'

'Geen probleem,' zei Reacher. 'Je hebt me een eind op weg geholpen en daar bedank ik je voor.'

'Geen dank.'

'Van wie is die kast van palissander?'

'Van de eigenaar.'

'Maak er een groot gat in en laat de inspecteur zien wat hij wil zien. Daarna geef je de eigenaar vijf goede redenen om een kluis in te bouwen. Misschien weet hij het nog niet, maar iemand die een open haard in de hal wil, wil ook een kluis in de kast in zijn slaapkamer. Dat staat als een paal boven water. De menselijke natuur. Uiteindelijk verdien je eraan. Je kunt zelfs de tijd in rekening brengen die het je heeft gekost om dat gat te maken.'

'Zit jij ook in dit werk?'

'Ik heb bij de militaire politie gezeten.'

'Hm,' zei de man.

Reacher duwde zijn portier open, stapte uit de auto, sloot het portier weer en liep ver genoeg weg om de man de ruimte te geven de Subaru te keren, van de ene berm met grind over het asfalt door de andere berm met grind en terug het asfalt op, in de richting van waaruit ze waren gekomen. De man maakte ondertussen nog een kort gebaar naar Reacher, als een soort spijtbetuiging dat het zo gelopen was, maar ook om hem succes te wensen bij het verder liften. Toen werd hij kleiner en kleiner in de verte. Reacher draaide zich om en begon te lopen. Naar het zuiden. Als het maar even mogelijk was, probeerde hij zich aan de voorgenomen richting te houden. Hij liep over een redelijk brede tweebaansweg die goed onderhouden was, met hier en daar een flauwe bocht en zo nu en dan een lichte helling. Voor moderne auto's leverde de weg geen enkel probleem op. De Subaru had zonder moeite honderd gereden. Toch was er geen verkeer. Er kwam uit beide richtingen geen enkele auto. Volmaakte

stilte, op een zuchtje wind door de bomen na en een vaag zoemen van de hitte die opsteeg uit het asfalt.

Reacher liep door.

Drie kilometer verder boog de weg iets af naar links, terwijl een nieuwe, vergelijkbare weg zich afsplitste naar rechts. Niet echt een zijweg, meer een keuze. Een klassieke driesprong in de vorm van een Y, een rukje naar links of naar rechts aan het stuur. Zeg het maar. Beide wegen verdwenen verderop uit het zicht, ingesloten door bomen met zo'n geweldige kruin dat ze een tunnel boven de weg vormden.

Op de splitsing stond een wegwijzer.

Op een naar links wijzende pijl stond *Portsmouth*, op een naar rechts wijzende pijl stond *Laconia*, maar die plaatsaanduiding stond er in iets kleinere letters. De pijl was ook iets kleiner, alsof Laconia minder belangrijk was dan Portsmouth. Dus eigenlijk toch een zijweg, ook al verschilde hij uiterlijk niet van de andere weg.

Laconia, New Hampshire.

Een plaatsnaam die Reacher kende. Hij had hem op allerlei officiële documenten zien staan en hij had de plaats wel eens horen noemen. Wijlen zijn vader was er geboren en opgegroeid, totdat hij op zeventienjarige leeftijd was ontsnapt om zich aan te melden bij de mariniers. Dat was het vage verhaal zoals het in het gezin werd verteld. Waaraan hij was ontsnapt, werd er nooit bij gezegd, maar hij was nooit teruggekeerd. Niet één keer. Reacher zelf was ongeveer vijftien jaar later geboren en tegen die tijd was Laconia niet meer dan een dood detail uit een ver verleden, net zo goed als het Dakota-territorium, waar volgens de overlevering een verre voorouder had gewoond en gewerkt. Niemand van zijn bloedverwanten ging ooit naar de ene of de andere plek. Niemand ging er op bezoek. De grootouders waren niet oud geworden en kwamen zelden ter sprake. Er waren kennelijk geen ooms en tantes en neven en nichten of andere verre bloedverwanten. Statistisch gezien was dat erg onwaarschijnlijk, zodat er waarschijnlijk sprake was van een breuk. Maar niemand anders dan zijn vader zou daar iets over kunnen zeggen, en niemand had hem er ooit naar gevraagd. Sommige zaken werden domweg niet besproken in het gezin van een marinier. Jaren

later, toen Reachers broer Joe als kapitein in het noorden gelegerd was, had hij eens gezegd dat hij de plek wilde opzoeken waar hun vader was opgegroeid, maar er was niets van gekomen. Waarschijnlijk had Reacher zelf van tijd tot tijd net zoiets gezegd. Hij was er ook nog nooit geweest.

Links of rechts, zeg het maar.

Portsmouth was een betere keuze. Daar liepen snelwegen door. Er was verkeer, er reden bussen. Je kon zo naar Boston. San Diego lonkte. Het zou koud gaan worden in het noordoosten.

Maar het kwam toch zeker niet aan op een dag?

Hij boog af naar rechts en volgde de weg die naar Laconia voerde.

Diezelfde namiddag reed vijftig kilometer daarvandaan een aftandse Honda Civic over een andere binnenweg naar het zuiden. Aan het stuur zat een man van vijftientig die Shorty Fleck heette. Naast hem op de passagiersstoel zat een vrouw van vijftientig die Patty Sundstrom heette. Vriend en vriendin, allebei geboren en opgegroeid in St. Leonard, een klein stadje achteraf in New Brunswick, Canada. Daar gebeurde niet zoveel. Het meest recente nieuws was een gebeurtenis van tien jaar geleden toen een vrachtwagen met een lading van twaalf miljoen bijen in een bocht was gekapseisd. De plaatselijke krant had trots bericht dat het ongeval het eerste in zijn soort was in heel New Brunswick. Patty werkte in een houtzagerij. Ze was de kleindochter van een man uit Minnesota die een halve eeuw daarvoor de grens over was geglipt om dienstplicht in Vietnam te ontlopen. Shorty was aardappelboer. Zijn familie woonde al sinds mensenheugenis in Canada. Eigenlijk was hij niet echt klein. Misschien was hij het ooit geweest en hadden ze hem daarom Shorty genoemd, maar nu zou een ooggetuige hem omschrijven als een man van doorsnee lengte.

Ze probeerden in één dag van St. Leonard naar New York te rijden. Dat was, hoe je het ook bekeek, een pittige afstand. Maar in hun ogen leverde het alleen maar voordelen op. Ze wilden in New York iets verkopen en door een overnachting in een hotel uit te sparen, konden ze een maximale winst boeken. Ze hadden een route uitgestippeld met een bocht langs westelijk gelegen binnenwegen om de drukte te mijden van al die mensen die aan het einde van de

zomer de stranden weer achter zich lieten en naar huis teruggingen. Patty's stompe vinger lag op de kaart en ze tuurde door de voorruit naar afslagen en wegwijzers. Ze hadden op papier uitgerekend dat het in één dag te doen was.

Ze waren echter later vertrokken dan de bedoeling was, omdat ze nu eenmaal niet zo goed waren in het organiseren van dingen, maar vooral omdat de stokoude accu van de Honda niet zoveel ophad met de frisse herfstwind die kwam aanwaaien uit de richting van Prince Edward Island. Die vertraging had ervoor gezorgd dat ze in een lange wachtrij voor de grensovergang met de Verenigde Staten terecht waren gekomen, waarna de Honda tekenen van oververhitting begon te vertonen, zodat ze geruime tijd niet harder konden rijden dan tachtig kilometer per uur.

Ze waren moe.

En ze hadden honger en dorst, en ze moesten naar de wc, en ze liepen achter op hun schema, en ze voelden zich gefrustreerd. De Honda raakte opnieuw oververhit. De wijzer van de temperatuurmeter stond tegen het rood aan. Onder de motorkap klonk een rauw geluid. Misschien te weinig olie. Dat was er niet uit op te maken. Alle verklikkers op het dashboard brandden al tweeënhal jaar lang continu.

'Wat ligt er voor ons?' vroeg Shorty.

'Niets,' zei Patty.

Haar vingertop lag op een kronkelende rode lijn met een nummer dat uit drie cijfers bestond, die van noord naar zuid liep door een puntig stuk bruingroen landschap. Bossen. Het klopte precies met wat er buiten de auto te zien was. Dicht op elkaar staande bomen, roerloos en donker, dik in het blad aan het einde van de zomer. Op de kaart waren hier en daar rode lijntjes te zien, zo dun als spinrag, als de vlak onder de huid liggende aderen op het been van een oude dame. Dat waren zo op het oog wegen die wel ergens naartoe leidden, maar niet naar een plek die de moeite waard was. In ieder geval niet naar een plek waar je een monteur zou aantreffen, waar je motorolie en gedestilleerd water voor de radiator zou kunnen kopen. Laconia, een plaats een halfuur verderop, een beetje naar het zuidoosten, met een naam die niet al te klein was afgedrukt en iets vetter dan de andere plaatsnamen, leek nog de beste vooruitzichten te bieden.

‘Halen we nog dertig kilometer?’ vroeg ze.

De wijzer stond nu helemaal in het rood.

‘Misschien,’ zei Shorty. ‘Als we de laatste vijftientig lopen.’

Hij remde af en liet de auto op een heel klein beetje gas verder rijden. Dat produceerde minder nieuwe hitte in de motor, maar reduceerde ook de luchtstroom die de koelribben van de radiator passeerde, zodat de oude hitte minder snel kon worden afgevoerd, met als gevolg dat de wijzer in eerste instantie nog verder doorsloeg in het rood. Patty schoof haar vingertop over de kaart en probeerde de locatie op de kaart in overeenstemming te houden met de werkelijkheid, de snelheid van haar vinger aan te passen aan de snelheid van de Honda. Ze naderden een rood spinraglijntje naar rechts. Een smal spoor dat door de groene drukinkt van de kaart kronkelde naar iets wat tweeënhalve centimeter verderop lag. Omdat door de lage snelheid het ruisen van de wind door het slecht sluitende raam was weggefallen, hoorde ze het lawaai van de motor. Rauwe plof-fende, kloppende en malende geluiden. Het werd erger.

Toen zag ze vooruit rechts het begin van een smalle zijweg. Het rode spinraglijntje, precies op de juiste plek. Het leek echter meer op een tunnel dan een weg. Het was een donker gat. De kruinen van de bomen groeiden in elkaar. Aan het begin stond een oude, door de vorst omhooggewerkte paal waaraan een bord was gespijkerd. Op het bord waren sierlijke plastic letters geschroefd boven een wijzende pijl. De letters vormden het woord *Motel*.

‘Doen?’ vroeg ze.

De auto gaf het antwoord. De wijzer van de temperatuurmeter kon niet verder doorslaan naar rechts. Shorty voelde de hitte tegen zijn scheenbenen. Het hele motorcompartiment was een gloeiende oven. Heel even vroeg hij zich af wat er zou gebeuren als ze toch zouden doorrijden. Mensen hadden het wel eens over ontploffende en smeltende motoren. Dat was natuurlijk maar bij wijze van spreken. Er zou natuurlijk geen sprake zijn van een plasje gesmolten metaal of een explosie. De motor zou domweg de geest geven, of vastlopen. De auto zou langzaam uitrollen en stil blijven staan.

Maar nu wel aan het einde van de wereld, waar geen auto meer langskwam en waar je telefoon het niet deed.

‘Geen keuze,’ zei Shorty. Hij remde af en stuurde de tunnel in. Van

dichtbij zagen ze dat de plastic letters goudkleurig waren geverfd, met een smal kwastje en een vaste hand, als een soort belofte dat het motel een etablissement met stijl was. Er stond een tweede paal met een bord dat automobilisten lokte die van de andere kant kwamen.

‘Oké?’ vroeg hij.

Het was kil in de tunnel. Misschien wel tien graden kouder dan op de weg. De bermten waren bedekt met een laag afgevalen bladeren van vorig jaar en in de winter van de weg gespoelde modder.

‘Oké?’ vroeg Shorty nog een keer.

Ze reden over een kabel die dwars over de weg lag. Een dik, rubberen geval, ongeveer zo dik als een tuinslang. Zo’n ding dat ze ook hadden bij tankstations om de pompbediende in het kantoortje via een belletje te waarschuwen dat hij moest komen helpen.

Patty gaf geen antwoord.

‘Zo erg kan het toch niet zijn?’ zei Shorty. ‘Het staat aangegeven op de kaart.’

‘Alleen de weg.’

‘Het was een mooi bord.’

‘Dat wel,’ zei Patty. ‘Het was een mooi bord.’

Ze reden verder.

De bomen zorgden voor verkoeling en frissere lucht, dus liep Reacher met plezier zesende halve kilometer per uur. Met zijn lange benen betekende dat zo'n achtentachtig stappen per minuut, achtentachtig tellen, precies het tempo van een heleboel fantastische muziek. De tijd vloog dan ook voorbij. Hij had dertig minuten gelopen, tweeëndertighonderdvijftig meter en in gedachten zeven klassiekers meegeneuried, toen hij plotseling geluid achter zich hoorde. Hij keek over zijn schouder en zag een oeroude pick-up als een krab over de weg hobbelen, zijn kant op, al leek het of alle vier de wielen een andere koers wilden volgen.

Reacher stak zijn duim omhoog.

De pick-up stopte. Een oude kerel met een lange witte baard leunde opzij over de voorbank en draaide het raampje aan de passagierskant omlaag.

'Ik ga naar Laconia,' zei hij.

'Ik ook,' zei Reacher.

'Oké.'

Reacher stapte in en draaide het raampje weer omhoog. De oude man reed de weg weer op en de pick-up kwam hobbelen op snelheid.

'En dan is dit natuurlijk het moment dat je me gaat vertellen dat ik nieuwe banden nodig heb,' zei hij.

'Misschien wel,' zei Reacher.

'Maar op mijn leeftijd probeer ik grote uitgaven te vermijden. Waarom zou ik in de toekomst investeren? Heb ik nog wel een toekomst?'

'Dat is een cirkelredenering die ronder is dan je banden.'

'In feite is het chassis ontzet. Ik heb een aanrijding gehad.'

'Wanneer?'

'Bijna drieëntwintig jaar geleden.'

'Dus je bent eraan gewend?'

'Het houdt me wakker.'

'Hoe weet je welke kant je op moet sturen?'

'Daar wen je ook aan. Net als een zeilboot. Waarom ga jij naar Laconia?'

‘Ik was in de buurt,’ zei Reacher. ‘Mijn vader is er geboren. Ik wil het wel eens zien.’

‘Hoe heet je?’

‘Reacher.’

De man schudde zijn hoofd.

‘Ik heb nooit iemand in Laconia gekend die Reacher heette.’

De aanwezigheid van de eerdere splitsing in de vorm van een Y werd verklaard door een meer, breed genoeg om automobilisten die van noord naar zuid reden voor de keuze te stellen: linkeroever of rechteroever. Reacher en de oude kerel reden hotsend en schokkend over de rechteroever, fysiek niet echt ontspannend, maar visueel zeer aantrekkelijk. Het uitzicht was spectaculair, zeker bij het licht van de ondergaande zon, die aan zijn laatste uur bezig was.

Toen kwam de stad Laconia in zicht. De stad was groter dan Reacher had verwacht. Vijftien-, twintigduizend inwoners. Hoofdstad van de county. Welgesteld en welvarend. Uit baksteen opgetrokken panden en keurige, ouderwetse straten. Door de rode gloed van de laagstaande zon leek het net of ze een oude film in reden.

De krakkemikkige pick-up kwam hobbelen tot stilstand op een kruispunt midden in de stad. ‘Dit is Laconia,’ zei de oude kerel.

‘Is er veel veranderd door de jaren heen?’ vroeg Reacher.

‘Hier? Niet zoveel.’

‘Ik heb altijd gedacht dat het kleiner zou zijn.’

‘Bij de meeste mensen zijn de dingen in hun herinneringen groter.’

Reacher bedankte de oude man voor de rit, stapte uit en keek de hobbelen pick-up na. Elk van de vier wielen was ervan overtuigd dat het piepende rubber van de andere drie helemaal de verkeerde kant op wilde. Toen draaide Reacher zich om en liep hij een paar willekeurige straten door om een indruk te krijgen waar alles zich bevond, waarbij hij in het bijzonder aandacht schonk aan twee bestemmingen die boven aan de lijst voor de volgende ochtend stonden, en aan twee die nog die avond van belang waren: een plek om te eten en een plek om te slapen.

Hij vond beide in de ietwat ouderwetse setting van het centrum. Gezond eten in restaurants die nergens breder waren dan twee tafels naast elkaar. Er waren geen motels in de stad, maar wel genoeg

logementen en meer dan genoeg B&B's. Hij at in een smalle bistro omdat de serveerster hem vriendelijk toelachte door het raam. Toen ze het maal dat hij had besteld op zijn tafel zette, werd het even ongemakkelijk. Het was een soort salade met rosbief. Dat had hem het voedzaamste op het menu geleken. Het was echter maar een klein hapje. Hij bestelde een tweede portie. Ze dacht dat er iets niet in orde was met wat ze had geserveerd. Of dat het bord te klein was. Of allebei. Toen drong het plots tot haar door. Hij had honger. Hij wilde twee porties. Ze vroeg of hij nog iets anders wenste. Hij vroeg een grote kop voor zijn koffie.

Toen hij gegeten had, liep hij dezelfde weg terug naar een onderkomen dat hij had gezien in een zijstraat in de buurt van de stadskantoren. Er waren kamers vrij. Het vakantieseizoen was voorbij. Hij betaalde de hoofdprijs voor wat de logementhouder een suite noemde. Zelf noemde hij het een kamer met een bank en veel te veel bloemetjesmotieven en donzen kussens. Hij gooide een tiental kussens van het bed en legde zijn broek onder de matras om de kreukels eruit te persen. Toen ging hij uitgebreid douchen, kroop vervolgens tussen de lakens en viel in slaap.

De tunnel door het bos bleek uiteindelijk meer dan drie kilometer lang te zijn. Patty Sundstrom volgde de bochten met haar vinger op de kaart. Onder de wielen van de Honda lag grijs uitgeslagen en pokdalig asfalt. De slijtlaag was op sommige plaatsen volledig weggespoeld, zodat er ondiepe gaten waren ontstaan zo groot als biljarttafels. In sommige gaten was de geribbelde betonnen funderingslaag te zien, in andere gaten lag een laag grind en in nog weer andere blubber van vergaan blad, nog nat van de voorjaarsregens, want het gebladerte strekte zich aaneengesloten als een baldakijn boven hun hoofd uit, op één plek na waar over een lengte van een meter of twintig geen bomen groeiden. Daar was een strook heldere roze lucht te zien. Misschien had de grond hier een andere samenstelling, of kwam het door een ondergrondse rotslaag, te weinig grondwater of juist te veel. Vrijwel meteen lag die strook lucht al weer achter hen en reden ze weer door de tunnel. Shorty Fleck reed behoedzaam om al te zware schokken te vermijden en de motor aan de praat te houden. Hij vroeg zich af of hij de koplampen aan moest doen.

Toen werd het bladerdek voor de tweede keer dunner. Het leek erop dat het nog dunner zou worden, alsof ze een grote open plek in het bos naderden, alsof ze ergens arriveerden. Het bos hield op en de weg liep verder door een paar hectares grasland. Onder de laatste stralen zonlicht lag het smalle grijze lint van de weg er plotseling naakt en kwetsbaar bij. De weg kwam uit bij drie behoorlijk grote houten gebouwen, die in elkaars verlengde lagen langs een naar rechts zwenkende bocht. De afstand tussen het eerste en het derde gebouw was misschien een meter of vijftig. Alle drie de gebouwen waren vaalrood geverfd met witte accenten. Tegen de achtergrond van die groene graslanden zagen ze eruit zoals traditionele bouw in New England eruitziet.

Het eerste gebouw was een motel. Een motel als op een plaatje in een kinderboek. Als op een leesplankje. De M is van motel. Het gebouw was lang en laag, opgetrokken uit donkerrode planken met grijze asfaltshingles op het schuine dak. Achter het eerste raam hing een neonbord met *Receptie*. Daarnaast was een deur met een louver-paneel waarachter een opslagruimte schuilging. Vervolgens kwam een zich herhalend patroon van een breed raam met een airconditioningsrooster, een deur met een nummer en onder het raam twee witte plastic tuinstoelen. Er waren in totaal twaalf kamers op een rij. Voor geen enkele kamer stond een auto geparkeerd. Zo te zien een bezettingsgraad van nul komma nul.

‘Oké?’ vroeg Shorty.

Patty gaf geen antwoord. Hij zette de auto stil. Verderop stond het tweede gebouw, dat veel hoger was en ook dieper van de voor- tot de achtergevel. Een schuur of iets dergelijks. Alleen niet voor beesten. De betonnen rijplaten voor de schuur waren opmerkelijk schoon. Er lag geen stront op, om het kort samen te vatten. Het moest een soort garage zijn. Er stonden negen quads. Net gewone motoren, maar dan met vier dikke banden met profiel in plaats van twee wielen met slicks. Ze stonden in drie rijen van drie, keurig in het gelid.

‘Misschien zijn het Honda’s,’ zei Shorty. ‘Misschien kunnen die lui hier de auto repareren.’

Het laatste van de drie gebouwen was een regulier woonhuis, eenvoudig maar ruim opgezet met rondom een veranda waarop schommelstoelen stonden.

Shorty reed een stukje verder en zette de auto toen opnieuw stil. Het asfalt hield op, tien meter voor het verlaten parkeerterrein van het motel. Hij stond op het punt om van het asfalt af te hobbelen, het terrein van het motel op. Als aardappelboer schatte hij onmiddellijk in dat de grond was samengesteld uit gelijke delen grind, modder, verdord onkruid en levend onkruid. Hij zag minstens vijf soorten onkruid die hij liever niet op zijn eigen akkers zag.

De rand van het asfalt voelde een beetje aan als een drempel. Als een beslissing.

‘Oké?’ vroeg hij opnieuw.

‘Het is hier verlaten,’ zei Patty. ‘Er zijn geen gasten. Is dat niet gek?’

‘Het seizoen is voorbij.’

‘Alsof je een knop omdraait?’

‘Daar klagen ze altijd over.’

‘Dit is het einde van de wereld.’

‘Een adresje voor mensen die er echt tussenuit willen. Geen drukte, geen gedoe.’

Patty bleef een hele tijd stil.

‘Het zal wel oké zijn, denk ik,’ zei ze toen.

‘Volgens mij is het onze enige keus,’ zei Shorty.

Patty liet haar blik over het motel dwalen, van links naar rechts: de eenvoudige vormen, het solide dak, de zware planken, onlangs geleverd. Het nodige onderhoud was gepleegd, maar zonder luxe franje. Een eerlijk gebouw. Het had in Canada kunnen staan.

‘Laten we maar gaan kijken,’ zei ze.

Ze bonkten van het asfalt omlaag het terrein op, reden rammend over het oneffen oppervlak en parkeerden voor het kantoor. Shorty dacht even na en zette toen de motor uit. Dat was veiliger dan de motor te laten draaien, met het oog op gesmolten metalen en explosies. Als de auto niet meer wilde starten, was dat niet zo erg. Hij stond al zo ongeveer waar ze hem wilden hebben. Desnoods vroegen ze kamer nummer één. Ze hadden één heel grote koffer, vol spul dat ze wilden verkopen. Die kon wel in de auto blijven. Afgezien daarvan hadden ze weinig om te verslepen.

Ze stapten uit en gingen het kantoortje in. Achter de balie stond een man. Hij was ongeveer van dezelfde leeftijd als Shorty en Patty,

halverwege de twintig. Misschien een jaar of twee ouder. Hij had kortgeknipt blond haar, netjes gekamd, een gezonde bruine kleur, blauwe ogen, stralend witte tanden en een innemende glimlach. Maar hij leek hier niet helemaal op zijn plaats. In eerste instantie moest Shorty denken aan iets wat hij in Canada wel had gezien: jongeren van goede komaf die van hun ouders 's zomers een of ander dom baantje op het platteland moesten nemen, louter en alleen omdat het goed stond op hun cv, of hun horizon hielp te verbreden en zichzelf te ontdekken, of zoiets. Maar daar was deze man al vijf jaar te oud voor. Bovendien gedroeg hij zich alsof hij hier de dienst uitmaakte. Hij heette hen welkom, zeker, maar welkom in zijn eigen huis. Alsof hij de eigenaar was.

Misschien was hij dat ook wel.

Patty vertelde hem dat ze een kamer wilden en dat ze zich afvroegen of degene die het onderhoud deed van die quads, ook naar hun auto zou kunnen kijken, en als dat niet kon, wilden ze graag een telefoonnummer van een goede monteur. Hopelijk niet van een sleepwagen.

‘Wat mankeert er aan de auto?’ vroeg de man glimlachend.

Hij klonk als de eerste de beste jongeman in een pak met stropdas die in een film over Wall Street speelde. Een en al glad zelfvertrouwen. Waarschijnlijk dronk hij ook champagne. Hebzucht is goed. Niet het type waar aardappelboeren mee weglopen.

‘De auto raakt oververhit en maakt rare kloppende geluiden onder de motorkap,’ zei Patty.

De man glimlachte nu iets anders, iets bescheidener, maar wel alsof er in het heelal niets kon gebeuren zonder zijn goedkeuring, en zei: ‘Dan moesten we daar maar eens naar kijken, dunkt me. Het klinkt alsof hij te weinig koelvloeistof heeft, en te weinig olie. Dat is allebei snel opgelost, tenzij er ergens lekkage is. Bij lekkage gaat het natuurlijk om de vraag welke onderdelen vereist zijn. Misschien zouden we iets provisorisch kunnen repareren. Maar als dat niet lukt, kennen we een paar goede monteurs. Hoe dan ook, er valt weinig aan te doen zolang de motor niet is afgekoeld. Zet hem vannacht maar voor je kamer, dan kijken we er morgenvroeg meteen naar.’

‘Hoe laat precies?’ vroeg Patty. Ze dacht aan de vertraging die ze

inmiddels hadden opgelopen, maar ook aan gegeven paarden die je niet in de bek mocht kijken.

‘We staan hier allemaal op bij zonsopkomst,’ zei de man.

‘Hoeveel kost de kamer?’ vroeg Patty.

‘Labor Day is geweest en de herfstblaadjeskoekeloorders moeten nog komen. Dus laten we zeggen vijftig dollar.’

‘Oké,’ zei Patty, al voelde het niet zo, maar ze dacht opnieuw aan gegeven paarden die je niet in de bek mocht kijken, en dat Shorty had gezegd dat het hun enige keus was.

‘We geven jullie kamer tien,’ zei de man. ‘Dat is de eerste waar we klaar zijn met de renovatie. Nog maar net, eerlijk gezegd. Jullie zijn de eerste gasten. We zouden vereerd zijn als jullie daar vannacht willen slapen.’

Reacher werd wakker om één minuut over drie. Alle clichés waren van toepassing: hij was in één klap klaarwakker, alsof er een knop was omgedraaid. Hij bleef roerloos liggen en spande zelfs de spieren in zijn armen en benen niet. Hij lag alleen maar doodstil in het donker te staren en honderd procent geconcentreerd te luisteren. Geen aangeleerde reactie, maar een primitief instinct dat in de loop van de evolutie ergens diep in de menselijke hersenen verankerd was. Hij had een keer in Zuid-Californië in diepe slaap verzonken gelegen met de ramen open omdat het een prachtige nacht was, en was daar ook in één klap klaarwakker geschrokken, alsof er een knop was omgedraaid, omdat hij een vleugje rook had opgevangen. Geen sigarettenrook of de rook van een gebouw dat in brand stond, maar een bosbrand op een helling, meer dan zestig kilometer verderop. Een geur uit een oeroud verleden. Als een lopend vuur dat over een oeroude savanne raasde. Welke voorouders het konden navertellen, was afhankelijk van wie het snelste wakker werd en als eerste begon te rennen. En dat keer op keer herhaald, honderden generaties lang.

Maar er was geen rook dit keer. Niet om één minuut over drie die nacht. Niet in die kamer in dat logement. Maar wat had hem dan gewekt? Niet iets zichtbaars of iets wat je kon proeven, want hij had alleen in bed gelegen, met gesloten ogen en de gordijnen dicht en niets in zijn mond. Het moest een geluid zijn geweest. Hij had iets gehoord.

Hij wachtte tot hij weer iets zou horen. Dat beschouwde hij als een evolutionaire tekortkoming. Het was nog altijd een proces in twee stappen. De eerste keer maakte het je wakker en pas bij de tweede keer wist je wat het was. Het was natuurlijk veel beter geweest als het zo was geregeld dat je het in één keer wist.

Hij hoorde niets. Er waren niet zoveel geluiden meer die een beroep deden op het reptielenbrein. Het was niet erg waarschijnlijk dat het ging om de zachte tred of het snuiven van een roofdier. Het dichtstbijzijnde takje dat verraderlijk luid onder de voet kon breken, lag kilometers verderop buiten de stad. Daarbuiten was er niet zoveel dat de primitieve cortex angst kon aanjagen. Niet auditief.

Met nieuwere geluiden werd elders in de hersenen afgerekend, en wel in het voorste deel, dat alert genoeg was om te reageren op de schrapende en klikkende geluiden van moderne bedreigingen, maar dat niet oer genoeg was om iemand uit een diepe, vreedzame slaap te wekken.

Dus bleef de vraag wat hem wakker had gemaakt. Het enige andere, oeroude geluid was een schreeuw om hulp. Een gil, een smeekbede. Geen moderne kreet, geen uithaal, geen schelle lach. Iets heel primitiefs. Een waarschuwing dat de stam werd aangevallen. Een eerste waarschuwing van ver.

Hij hoorde niets meer. Het geluid werd niet herhaald. Hij glipte onder de lakens uit en luisterde aan de deur. Hij hoorde niets. Hij nam een van de donzen kussens en hield het voor het spionnetje. Geen reactie. Niemand probeerde hem door zijn oog te schieten. Hij deed de deur open en keek de gang in. Hij zag niets, alleen een helder verlichte, verlaten gang.

Hij schoof de gordijnen opzij en keek uit het raam. Niets. Niets op straat. Aardedonker. Alles rustig. Hij stapte weer in bed, bokste het kussen in de juiste vorm en ging weer slapen.

Patty Sundstrom werd ook wakker om één minuut over drie. Ze had vier uur geslapen toen een diep in haar onderbewustzijn verborgen onrust zich naar de oppervlakte werkte en haar wakker maakte. Het voelde niet goed. Diep vanbinnen. Voor een deel was dat te wijten aan de vertraging die ze hadden opgelopen. Op zijn vroegst zouden ze nu pas halverwege de volgende dag in New York zijn. Niet de beste uren voor de handel. Plus de vijftig dollar voor de kamer. En de auto was een onbekende factor. Dat kon kapitalen gaan kosten als er onderdelen nodig waren of als er iets provisorisch moest worden gerepareerd. Auto's waren fantastische dingen tot het moment dat ze dat ineens niet meer waren. Maar goed, de motor had het wel weer gedaan toen ze het kantoortje uit waren gekomen. De man van het motel leek zich er ook niet al te veel zorgen over te maken. Hij had geprobeerd hen gerust te stellen. Hij was niet met hen meegelopen naar de kamer. Dat was goed. Ze had een hekel aan mensen die dat deden en die haar uitlegden waar het lichtknopje zat en waar de badkamer was, en die haar ondertussen taxeerden, zich onderdanig

gedroegen en zaten te hengelen naar een fooi. Dat deed deze man allemaal niet.

Maar toch voelde het niet goed. Ze wist niet waarom. Het was een aangename kamer. Hij was net gerenoveerd, elke vierkante centimeter, zoals beloofd. De wanden van gipsplaat waren nieuw, evenals het plafond en de afwerking, de plinten, het verfwerk en de vloerbedekking. Niets avontuurlijks, zeker niets luxueus. Het zag eruit als een renovatie waarbij oud materiaal door nieuw, glad en strak materiaal was vervangen zonder wezenlijk iets te veranderen. De airconditioning was koud en geruisloos. Er stond een flatscreen-tv. Het raam was een dure constructie met twee dikke ruiten, bevestigd in isolerende strips. Tussen de beide ruiten was een elektrisch te bedienen rolluik. Je hoefde niet aan een koord te trekken om het rolluik te laten zakken, je drukte op een knop. Kosten noch moeite gespaard. Het enige probleem was dat het raam zelf niet open kon. En dat vond ze vervelend in verband met brand. Bovendien hield ze in het algemeen van wat frisse lucht in de kamer. Maar alles bij elkaar was het een prima kamer. Beter dan de meeste kamers die ze had gezien. Misschien was hij zelfs wel vijftig dollar waard.

Maar het voelde niet goed. Er was geen telefoon in de kamer. Haar mobiele telefoon had geen bereik, en dus waren ze na een halfuur teruggelopen naar de receptie om te vragen of ze de telefoon van de receptie mochten gebruiken om warm eten te laten bezorgen. Pizza bijvoorbeeld. De man achter de balie had meewarig geglimlacht en zijn excuses aangeboden: het motel was te afgelegen voor het bezorgen van eten. Niemand zou de bestelling aannemen. Hij zei dat de meeste gasten er zelf met de auto opuit gingen, naar een *diner* of een restaurant. Het leek of Shorty kwaad zou worden. Alsof de man eigenlijk suggereerde dat de meeste gasten een auto hadden die het wél deed. Misschien kwam het ook door die meewarige glimlach. Maar toen zei de man, alsof het hem plotseling te binnen schoot, dat ze zelf pizza's in de vriezer hadden en dat ze van harte welkom waren om met hen mee te eten.

Dat werd een vreemde maaltijd in een donker, oud huis, samen met Shorty, de man van de receptie en nog drie mannen van hetzelfde soort. Zelfde leeftijd, zelfde uiterlijk. Ze opereerden op de een

of andere manier op dezelfde golflengte. Iets onbenoembaars, alsof ze met z'n allen op een bepaalde missie waren. Ze hadden iets nerveus. Na wat heen en weer gepraat concludeerde Patty dat de vier al hun geld tot op de laatste cent in dezelfde nieuwe onderneming hadden geïnvesteerd. Het motel, zou je denken. Ze nam aan dat ze het samen hadden gekocht en dat ze het tot een succes wilden maken. Maar hoe dan ook, ze waren uitermate beleefd en vriendelijk en praatgraag. De man van de receptie zei dat hij Mark heette. De andere drie waren Robert, Steven en Peter. Ze stelden intelligente vragen over het leven in St. Leonard. Ze stelden vragen over de lange rit naar het zuiden, waarbij het opnieuw leek of Shorty kwaad zou worden. Hij dacht dat ze hem maar stom vonden om op stap te gaan met een auto die niet deugde. Maar Peter, de man die vertelde dat hij het onderhoud van de quads deed, zei dat hij precies hetzelfde gedaan zou hebben. Gewoon op grond van harde feiten. De auto had het al jaren gedaan. Waarom zou je ervan uitgaan dat hij het nu ineens niet meer zou doen? De kans was groot dat hij gewoon zou functioneren als altijd.

Toen hadden ze elkaar een goede nachtrust gewenst. Shorty en Patty waren teruggelopen naar kamer tien en waren gaan slapen, maar vier uur later was Patty dus onrustig wakker geworden. Het voelde niet goed en ze wist niet waarom. Of misschien juist wel. Misschien wilde ze het zichzelf niet toegeven. Misschien was dat het probleem. Als ze heel eerlijk naar zichzelf keek, moest ze bekennen dat ze diep vanbinnen boos was op Shorty. De lange tocht met de auto. Het belangrijkste aspect van hun geheime plan. Hij was van huis gegaan met een ondeugdelijke auto. Hij was dom. Hij was nog dommer dan zijn eigen aardappels. Had hij niet een paar dollar kunnen uitgeven voor ze vertrokken? Wat zou dat nu gekost hebben? Even doorsmeren bij een garage? Vast minder dan de vijftig dollar die ze nu voor dit motel moesten betalen. Een motel dat volgens Shorty ook nog eens werd gerund door een stelletje engerds, wat haar met nog een probleem opzadelde, want zij had eigenlijk het gevoel dat ze werd gered door een paar beleefde jongemannen, ridders op witte paarden, uit een penibele situatie die geheel en al op het conto geschreven kon worden van een aardappelboer die te dom was om zijn auto een beurt te geven voordat hij aan een trip

van meer dan duizend kilometer begon, naar, o ja, het buitenland met, o ja, iets heel waardevols in zijn kofferbak.

Dom. Ze had frisse lucht nodig. Ze glipte uit bed en liep op blote voeten naar de deur. Ze draaide aan de knop en drukte met haar andere hand tegen de deurpost om de deur voorzichtig open te kunnen doen zonder geluid te maken, want ze wilde dat Shorty bleef slapen, ze wilde op dit moment niets met hem te maken hebben. Ze was boos.

Maar de deur bleef steken. Er zat geen beweging in. Ze controleerde of hij vanbinnen niet op slot was gedraaid en probeerde de knop beide kanten op, maar er gebeurde niets. De deur zat vast. Misschien was hij niet goed afgehangen na de renovatie, of misschien was hij uitgezet door de hitte van de zomer.

Dom. Vreselijk dom. Dit was het moment waarop ze Shorty juist goed kon gebruiken. Hij was zo sterk als een beer. Dat kwam omdat hij voortdurend zakken aardappels van vijftig kilo heen en weer stond te smijten. Maar ze was niet van plan hem nu wakker te maken om zijn hulp in te roepen. Bekijk het maar. Ze sloop terug naar het bed, ging weer naast hem liggen en staarde naar het plafond, dat er strak en glad en stevig uitzag.

Reacher werd de volgende ochtend om acht uur opnieuw wakker. Brede stroken fel zonlicht kwamen langs de gordijnen de kamer in. Er zweefde stof in de lucht. Vanaf de straat klonken gedempte geluiden. Auto's bleven stilstaan en reden dan weer door. Een verkeerslicht op de hoek waarschijnlijk. Soms klonk het doffe geluid van een claxon, alsof een automobilist afwezig naar buiten had zitten kijken en niet had gezien dat het licht op groen was gesprongen.

Hij douchte, haalde zijn broek onder de matras vandaan, kleepte zich aan en ging de deur uit om ergens te ontbijten. In de buurt vond hij een tentje waar ze koffie en muffins verkochten, wat hem lang genoeg op de been hield om verder te zoeken, en ten slotte belandde hij bij een zaak waar het volgens hem goed eten was, ondanks de ironisch bedoelde nep-ouderwetsigheid. Waarschijnlijk was hij niet slim genoeg om dat allemaal te begrijpen. Het moest de indruk wekken van een etablissement waar houthakkers vroeger aten, inclusief de gerechten die toen bij hen in zwang waren. Dat resulteerde in

een bord dat was volgestouwd met een verzameling van alle gebakken gerechten die op de kaart stonden. Voor zover Reacher wist, aten houthakkers hetzelfde als andere hardwerkende mensen, dat wil zeggen allerlei verschillende soorten voedsel. Maar hij had geen principiële bezwaren tegen gebakken eten op zich, zeker niet als dat in ruime porties werd geserveerd, dus speelde hij het spelletje maar mee. Hij ging naar binnen en zette zich energiek aan een tafeltje, alsof hij uitstraalde dat hij maar een halfuurtje had, omdat er dan weer een boom omgehakt moest worden.

Het eten was goed en ze schonken ruimschoots koffie, dus bleef hij langer dan een halfuur hangen. Hij keek uit het raam, timede de bedrijvigheid en het gedoe op straat en wachtte tot de mannen in pak en de vrouwen in keurige rokken veilig op hun werk waren aangekomen. Toen stond hij op, legde een fooi op het tafeltje, rekende af en liep naar een gebouw twee straten verderop, dat hij de vorige avond had gezien en dat hem een goed beginpunt leek voor zijn zoektocht. Het stadsarchief. Het was gevestigd in een bakstenen gebouw waarvan Reacher op grond van de ouderdom en de vorm vermoedde dat het ooit een rechtbank was geweest. Misschien was er nog steeds wel een rechtbank gevestigd. Op een op de gevel bevestigd bord vol namen was te zien dat het stadsarchief een eigen huisnummer had.

Het adres dat hij zocht, bleek één van een groot aantal kleine ruimtes te zijn aan een grote gang op een tussenverdieping. Net zoiets als een gang in een chic hotel, zij het dat er ouderwets geribbeld matglas in de deuren zat. Op dat glas was met goudverf de naam van de afdeling aangebracht. *Afdeling Stadsarchief* was verdeeld over twee regels. Achter de deur was een lege ruimte met vier plastic stoelen en een lage balie. Een miniatuuruitvoering van een overheidskantoor. Op de balie was een elektrische bel vastgeschroefd. Van de bel verdween een dun draadje in een spleet iets verderop en ernaast was een met de hand geschreven aanwijzing: *Bij afwezigheid bellen*. De boodschap was zorgvuldig geschreven en werd beschermd met talloze stroken doorzichtig plakband van verschillende lengte, waarvan sommige aan de randen begonnen om te krullen en vuil waren geworden, alsof er met verveelde vingers aan was gepeuterd.

Reacher drukte op de bel. Een minuut later kwam een vrouw het wachtkamertje binnen door een deur in de achterwand. Op de drempel keek ze over haar schouder, met spijt, dacht Reacher, alsof ze een ruimte verliet die aanzienlijk groter was en veel opwindender. Ze was een jaar of dertig, slank en elegant. Ze droeg een grijze trui en een grijze rok. Ze kwam naar de balie, maar wierp nog een blik naar de deur waardoor ze was binnengekomen. Ofwel haar vriendje zat daar op haar te wachten, of ze had een hekel aan haar werk. Misschien wel allebei. Maar ze deed haar best. Ze nam een warme, uitnodigende houding aan. Niet helemaal zoals winkelpersoneel dat doet, voor wie de klant altijd koning is, maar meer iets gelijkwaardigs, alsof ze op het punt stond het samen met de cliënt gezellig te maken terwijl ze zich op het verleden van de stad stortten. Reacher meende aan haar ogen te zien dat het op zijn minst gedeeltelijk welgemeend was. Misschien had ze helemaal geen hekel aan haar werk.

‘Ik wil je graag iets vragen over onroerend goed van vroeger,’ zei Reacher.

‘Is het een kwestie van eigendomsrechten?’ vroeg de vrouw. ‘Als dat het geval is, zou u uw advocaat moeten sturen. Dat gaat veel sneller.’

‘Nee, het gaat niet om een conflict,’ zei hij. ‘Mijn vader is hier geboren. Meer is het niet. Jaren geleden. Hij is nu dood. Ik was in de buurt en ik dacht, kom, laat ik eens gaan kijken naar het huis waarin hij is opgegroeid.’

‘Wat is het adres?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Weet u ongeveer waar het moet zijn geweest?’

‘Ik ben er nog nooit geweest.’

‘U bent er nooit op bezoek geweest?’

‘Nee.’

‘Omdat uw vader al is verhuisd toen hij nog klein was, misschien?’

‘Hij ging pas de deur uit toen hij zich aanmeldde voor de mariniers, toen hij zeventien was.’

‘Dan zijn uw grootouders misschien verhuisd voordat uw vader zelf een gezin had. Voordat het bezoeken van de grootouders een vast punt op de agenda werd.’

‘Ik kreeg de indruk dat mijn grootouders hier hun hele leven zijn gebleven.’

‘Maar u hebt ze nooit ontmoet?’

‘Mijn vader was marinier. We woonden steeds weer ergens anders.’

‘Ach, dat spijt me.’

‘Het is niet uw schuld.’

‘Maar wel bedankt voor de bijdrage aan de veiligheid die u heeft geleverd.’

‘Het was niet mijn bijdrage. Mijn vader was de marinier, ik niet. Ik had gehoopt dat we hem zouden kunnen opzoeken, in een geboorteregister of zo, zodat we de volledige namen van zijn ouders konden achterhalen, en aan de hand daarvan het adres, in archieven van de onroerendgoedbelasting of iets dergelijks. Dan zou ik er eens heen kunnen gaan om een kijkje te nemen.’

‘U weet de namen van uw grootouders niet?’

‘Ik geloof dat ze James en Elizabeth Reacher heetten.’

‘Zo heet ik ook.’

‘Heet jij Reacher?’

‘Nee, Elizabeth. Elizabeth Castle.’

‘Aangenaam,’ zei Reacher.

‘Insgelijks,’ zei ze.

‘Ik ben Jack Reacher. Mijn vader was Stan Reacher.’

‘Hoelang geleden ging Stan de deur uit om zich aan te melden bij de mariniers?’

‘Hij zou nu ongeveer negentig zijn, dus meer dan zeventig jaar geleden.’

‘Dan moeten we tachtig jaar geleden beginnen, een ruime marge,’ zei de vrouw. ‘Op dat moment moet Stan zo’n tien jaar oud zijn geweest en nog bij zijn ouders, James en Elizabeth Reacher, hebben gewoond, ergens in Laconia. Heb ik het goed samengevat?’

‘Het zouden de eerste zinnen van mijn biografie kunnen zijn.’

‘Ik weet wel vrijwel zeker dat de computer tegenwoordig al verder teruggaat dan tachtig jaar,’ zei ze. ‘Maar bij de onroerendgoedbelasting moeten we dan waarschijnlijk werken met een lijst met namen, ben ik bang.’

Ze draaide een sleutel om en opende een klep in de balie. Eronder zaten een beeldscherm en een toetsenbord verborgen. Beveiligd tegen diefstal bij afwezigheid. Ze drukte op een knop en keek weg.

‘Opstarten,’ zei ze.

Een term die hij wel eerder had gehoord, in een technische context, maar toch herinnerde het hem aan zijn tijd in het leger, als vroeg in de ochtend de motoren van een colonne infanterievoertuigen werden aangezet.

Ze klikte en scrolde, en scrolde en klikte.

‘Ja,’ zei ze. ‘Van tachtig jaar geleden is er alleen een lijst met dossiernummers. Als u details wilt weten, moet u een aanvraag doen voor het desbetreffende document uit de opslag. Meestal gaat daar veel tijd overheen, ben ik bang.’

‘Hoelang?’

‘Soms wel drie maanden.’

‘Staan er namen en adressen op die lijst?’

‘Ja.’

‘Dan is dat eigenlijk het enige wat we nodig hebben.’

‘Ik denk het wel, als u alleen een kijkje wilt nemen bij het huis...’

‘Meer ben ik niet van plan.’

‘Bent u niet nieuwsgierig?’

‘Waarnaar?’

‘Naar hun leven. Wie ze waren en wat ze hebben gedaan.’

‘Niet nieuwsgierig genoeg om drie maanden te wachten.’

‘Oké, dan hebben we alleen de namen en adressen nodig.’

‘Als het huis er nog staat,’ zei hij. ‘Misschien is het afgebroken. Plotseling lijkt tachtig jaar een vreselijk lange tijd.’

‘Alles verandert hier maar langzaam,’ zei ze.

Ze klikte opnieuw, en scrolde, eerst snel terwijl ze door het alfabet vloog, toen naar het scherm turend, langzaam door de sectie met de letter R. Daarna terug omhoog, even langzaam, nog steeds starend naar het scherm. Toen snel omhoog en omlaag, alsof ze probeerde iets los te schudden.

‘Tachtig jaar geleden had niemand met de naam Reacher onroerend goed in eigendom in Laconia.’